

Kudosnäytteiden tutkimuspyynnöt

Tämä on kooste Vita Laboratorioiden käyttämistä kudoksenäytteiden pyyntönimikkeistä. Vita Laboratoriot Oy noudattaa näytetutkimuksissa Kuntaliiton ohjeistusta. Ohjeistusta on päivitetty kudoksenäytteiden osalta 2020 ja siitä aiheutuu muutoksia pyyntökäytännöissä. Kuntaliiton ohjeistus pyrkii muuttamaan pyyntökäytäntöjä entistä enemmän elinspesifeihin nimikkeisiin. Tällöin pyyntönimike itsessään ohjaa laboratoriota tekemään tiettyjä erikoisvärjäyksiä ja lisäksi spesifit nimikkeet mahdollistavat tarkemman elinspesifin tilastoinnin. Perinteisiä nimikkeitä käytetään myös edelleen ja niiden valinta tapahtuu näytteen laajuuden ja vaatimustason mukaisesti. Varmista aina, että toimintapaikassasi on aktivoituna kyseiset nimikkeet epäselvyyksien ja viiveiden estämiseksi.

Patologian laboratorion yhteystiedot:

Käytännön asioihin liittyvät ongelmat ja vastauskyselyt:

- p. 09 2288 00 (valitse patologiaan liittyvät asiat),
- e-mail: patologia@vita.fi
- fax. 010 7520349

Lainapyynnöt ja meetingmateriaalit: e-mail: patologia@vita.fi.

Osastonhoitaja Elina Kaitainen 040 9225302

Ylilääkäri Tuula Kuukasjärvi 040 7655165

Patologian konsultit: Päiväpatologi Essi Rajala 040 7210387

Iltakonsultit tavoitettavissa päivittäin laboratorion kautta
sähköpostit: etunimi.sukunimi@vita.fi

Vastausaika:

- 80 % näytteistä vastataan 5 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta laboratorioon
- Laajat resekaatit (PAD-4), immunohistokemia ja muut erikoistutkimukset, konsultaatiot ja ihottumanäytteet voivat kestää 1-2 vk.
- Kiireelliset näytteet vastataan 1-3 vrk:n kuluessa näytteiden vastaanottamisesta

4054 Ts-PAD-1

Kudosnäytteen histologinen tutkimus, 1 kasvain tai 1-3 eriteltyä pientä näytettä, samaan kokonaisuuteen kuuluvia (Kela 12 eur)

Pienten kudosnäytteiden histologinen diagnostiikka. Nimikkeeseen kuuluvat kaikki sellaiset pienet diagnostiset kudosnäytteet, joille ei ole omaa itsenäistä tutkimusnimikettä. Pyydettyyn tutkimukseen saa kuulua = 1 hinta käsittää eriteltyinä

yksi pienen ihokasvaimen poistonäyte (<20 mm), tai korkeintaan kolme biopsiakohtaa sisältävä näyte. Biopsiat käsittelevät samaa ongelmaa, esim. virtsarakko.

Tutkimusnimikkeeseen kuuluvat esimerkiksi:

- Pienen ihokasvaimen tai ihomuutoksen (esim. luomen) poistonäytteet
- Endoskopioiden yhteydessä otetut pienet biopsianäytteet esim. bronkuksesta tai virtsarakosta
- pienet diagnostiset kudosnäytteet esim. temporaaliarteriasta, pleurasta, kurkunpäästä tai suun limakalvoilta
- palat siemenjohtimista
- muut samantyyppiset näytteet

4055 Ts-PAD-2

Kudosnäytteen histologinen tutkimus, 4 tai useampia, eriteltyä pientä biopsiaa (Kela 21 eur)

Samaan ongelmakokonaisuuteen kuuluvien pienten biopsioiden diagnostiikka, kun ottokohtia on enemmän kuin 3. Nimikkeeseen tyypillisesti kuuluvat lukuisat biopsiat esim. keuhkoputkista tai virtsarakosta.

Huom! Ihon kasvaimet eivät kuulu tähän nimikkeeseen.

4056 Ts-PAD-3

Kudosnäytteen histologinen tutkimus, suppea leikkauspreparaatti (Kela 21 eur)

- **Ihon 2 cm tai enemmän kokoiset merkkilangattomat (orientoimattomat) muutokset UUDISTUS**
- Ihon kaikki **lankamerkatut** resekaatit
- **Malignien kasvainten arpipreparaatit, joissa pitää tutkia marginaalit kaikkiin suuntiin UUDISTUS**
- Yksinkertainen kokonainen elin tai sen osa, johon **ei liity maligniteettiepäilyä**, esim. sappirakko, appendix, nielurisa, munatorvi (extrauterina) tai munasarja
- Pienet ja yksinkertaiset leikkauspreparaatit esim. pehmytosista, joihin ei liity maligniteettiepäilyä

- Osittainen kohtunäyte, esim. pala myometriumi • portio/cervix laskeumaleikkauksesta: pelkkä cervix • muut samantyyppiset leikkauspreparaatit
- Yksi hinta käsittää yhden muutoksen tutkimuksen

Huom! Jos samassa leikkauksessa poistetaan useampia pieniä resekaatteja, on ne käsiteltävä erillisinä näytteinä (jokaiselle tarvitaan oma pyyntö erikseen tai pyynnön kerrannaisia).

4194 Ts-PAD-4

Kudosnäytteen histologinen tutkimus, laaja leikkauspreparaatti (Kela 42 eur)
Kookkaimpien kudosnäytteiden histologinen diagnostiikka, yleisnimike laajalle resekaatille. Nimikettä käytetään lähetettäessä tutkimukseen erikoistoimenpiteitä vaativat työlääät ja runsaasti kudosta sisältävät leikkauspreparaatit, joille ei ole omaa elinkohtaista nimikettä. Tutkimukseen voi liittyä esim. pahanlaatuisen ihokasvaimen levinneisyyden määrittäminen, resektiopintojen tutkiminen tai muuta vastaavaa. Tutkimusnimikkeeseen kuuluvat esimerkiksi:

- **Pahanlaatuisten ihokasvainten poistonäytteet, joissa on otettava kantaa kasvaimen kokonaispoistoon ja marginaaleihin, esim. melanoma, basalioman lisäresektio UUDISTUS**
- Kohdun ja sivuelinten muodostama näytekokonaisuus tai muu laaja kohtupreparaatti ilman maligniteettiepäilyä
- Portion konisaationäytteet (loop-näytteet)
- Suoliresekaatti ilman maligniteettiepäilyä (mm. Hirschsprung –preparaatti)
- Kainaloevakuaatipreparaatti
- Kilpirauhasen resekaatit
- Muut samantyyppiset leikkauspreparaatit

Huom! Yhteen tutkimuskokonaisuuteen voidaan sisällyttää vain samaan diagnostiseen ongelmaan liittyvät kudosnäytteet (esim. leikkauksen yhteydessä poistettu ihon luomi on lähetettävä tutkittavaksi omalla pyynnöllään). Jos samassa leikkauksessa poistetaan useampia laajoja kudoskokonaisuuksia, ne on käsiteltävä erillisinä näytteinä.

12654 PAD-5

Erittäin laaja leikkauspreparaatti, ei elinspesifinen (Kela 42 eur)

Nimike on tarkoitettu esim. genitaalialueen malignien muutosten resekaateille. Esim. vulva, cervix, endometrium tai ovario sekä munuainen, virtsarakko, prostata tai kives. Laajat leikkauspreparaatit, joihin usein liittyy pahanlaatuisen kasvaimen levinneisyyden määrittäminen. **NIMIKKEEN KÄYTTÖNOTTO SOVITAAN AINA ERIKSEEN LABORATORION**

KANSSA JA PREANALYYTTISET KÄYTÄNNÖT SOVITTAAN TARKOIN ENNEN NÄYTTEIDEN LÄHETYSTÄ.

4043 Ts-PADGast

Gastroskopianäytteiden histologinen tutkimus (Kela 16 eur)

Gastroskopiatuskimuksen yhteydessä otettujen biopsianäytteiden diagnostiikka. Tutkimuskokonaisuuteen kuuluu yleensä eriteltyinä biopsiat 1-4 limakalvoalueelta (ruokatorvi, mahan corpus, mahan antrum sekä duodenum). Jos näyteastioita on > 6, hinta on kaksinkertainen.

4764 Ts-PADColo

Kolonoskopianäytteiden histologinen tutkimus (Kela 16 eur)

Kolonoskopiatuskimuksessa otettujen biopsianäytteiden diagnostiikka. Tutkimuskokonaisuuteen kuuluu eriteltyinä biopsioita tavallisesti useammalta limakalvoalueelta. Tavallisimmin terminaalista ileumista, paksusuolen nousevasta, poikittaisesta ja laskevasta osasta sekä rektumista).

6144 Ts-PADBrea

Rinnan paksuneulabiopsian histologinen tutkimus (Kela 21 eur)

Paksuneulabiopsioista tehtävä diagnostiikka rintarauhasen muutoksissa. Tutkimus liittyy oleellisena osana sekä rintasyövän seulonnan että seulonnan ulkopuolisen mammografiatoiminnan aktivoimisiin jatkotutkimuksiin. Perushistologialla päästään useimmissa tapauksissa diagnoosiin. Maligniteetin suhteen epäselvissä muutoksissa voi immunohistokemiallisista värjäyksistä olla ratkaisevasti hyötyä (esimerkiksi Calponin, p16 ks. tutkimus Ts-PAD-IH). Immunohistokemialliset värjäykset laskutetaan erikseen.

Huom! Oikean ja vasemman puolen näytteet on aina eroteltava omille pyynnöille.

6274 PAD-PNB

Paksuneulabiopsian histologinen tutkimus, ei elinspesifi (Kela 21 eur)

Etenkin kasvindiagnostiikkaan liittyvät paksuneulabiopsiat, joilla ei ole elinspesifistä nimeä.

6389 Ts-PADEndo

Kohdun limakalvon histologisen materiaalin tutkimus (arvio: Kela 12 eur, joka vastaa PAD-1 tutkimusta)

Nimike on tarkoitettu kohdun limakalvon tilan selvittelyyn. Se käsittää yleensä gynekologisen toimenpiteen yhteydessä otetut kohdun limakalvon kudosnäytteet, kuten imunäytteet, kaapeet, biopsiat, polyyppiresektiot ja vastaavat. - myös myometriumin höyläysmateriaali, jossa on sekä myometriumia että endometriumia kuuluu tähän nimikkeeseen. - fraktioidun kaavinnan sekä corpus että cervix-kaave kuuluvat tähän nimikkeeseen.

Huom! Kaikki endometriumin näytteet tulee toimittaa laboratorioon formaalinifikaatiivissa. Nimikkeen käyttöönoton myötä Ut-syto- nimike poistettu kokonaan (= kohdun sytologinen näyte ei ole enää käytössä).

6388 Ts-PADKolp

Kolposkopianäytteiden histologinen tutkimus (UUSI, ehdotus Kela 21 eur)

Nimike on tarkoitettu kolposkopian yhteydessä otettujen biopsioiden histologiseen tutkimukseen yhdessä cxaapeen kanssa. Tutkimuksen taustalla usein poikkeava PAPA / HPV – löydös. Biopsiat voivat olla vaginasta, portiolta, endocerviksistä. Yhdellä pyynnöllä 1-4 biopsiaa/ottokohtaa edellä mainituista alueista.

Nimike korvaa käytännössä PAD-2 nimikkeen.

Huom! Varsinaiset konisaatioresekatit (loop) eivät kuulu tähän nimikkeeseen, vaan ne on pyydettävä PAD4 tutkimuksena.

6146 Br-PAD-4

Rinnan histologinen tutkimus, laaja leikkauspreparaatti (Kela 42 eur)

Rinnan osapoisto tai ablaatiopreparaatti: maligniteetin vuoksi tehty poisto tai maligniteettiepäily. Tutkimusnimike on tarkoitettu rinnan **pahanlaatuisten** kasvainten diagnostiikkaan.

NIMIKKEEN KÄYTTÖÖNOTTO SOVITAAN AINA ERIKSEEN LABORATORION KANSSA JA PREANALYYTTISET KÄYTÄNNÖT SOVITAAN TARKOIN ENNEN NÄYTTEIDEN LÄHETYSTÄ.

Huom! Kainalon evakuaatiolle / vartijaimusolmukkeille tulee tehdä omat erilliset pyynnöt (PAD-4 / PADSent).

4765-Ln-PADSent

Vartijaimusolmuketutkimus, Sentinel node (Kela 65 eur)

Nimike on formaliinifiksoidulle materiaalille tarkoitettu. Kainaloevakuaation sijaan taudin levinneisyys kainalon alueelle (N staging) voidaan tutkia vartijaimusolmukkeista. Yhdelle nimikkeelle saa lähettää 1-3 radioaktiivisesti ”positiivista” imusolmuketta. Imusolmukkeet preparoidaan rasvasta, viipaloidaan ja tutkitaan sarjaleikkein. Tarvittaessa immunotutkimukset, jotka laskutetaan erikseen.

6147 Gi-PAD-4

Gi-alueen näytteen histologinen tutkimus, laaja leikkauspreparaatti (Kela 42 eur)

Suolikanavan laajat leikkauspreparaatit, esim. ruokatorven, mahalaukun, ja suolen poistopreparaatit, joihin usein liittyy pahanlaatuisen kasvaimen levinneisyyden määrittäminen. **NIMIKKEEN KÄYTTÖÖNOTTO SOVITAAN AINA ERIKSEEN LABORATORION KANSSA JA PREANALYYTTISET KÄYTÄNNÖT SOVITAAN TARKOIN ENNEN NÄYTTEIDEN LÄHETYSTÄ.**

12616 Ts-PADDent

Suupatologinen tutkimus

Nimike on tarkoitettu suun limakalvojen, hampaiden ja leukaluiden sekä sylkirauhasten muutosten selvittelyyn. Näytteet ohjataan hammaslääkärille, jolla on erityisperehtyneisyys näiden morfologisten muutosten selvittelyyn. Myös ihopatologian erikoislääkäri voi tarvittaessa katsoa näytteen, sillä myös he ovat perehtyneet erityisesti limakalvomutoksiin.

4763-Ts-PADPros

Eturauhasen biopsioiden histologinen tutkimus (Kela 21 eur)

Prostatan premalignien (PIN-muutokset) ja malignien tautien (prostatakarsinooma) diagnostiikka. Prostatiitin ja hyvänlaatuisen hyperplasian diagnostiikka.

Huom! Yhdellä läheteellä voi lähettää maksimissaan 6 näyteastiaa. Tätä suuremmista määristä laskutetaan nimikkeen kerrannaisia (12 purkkia = 2 x Ts-PADProst).

4184-Sk-PADIhot

Ihon dermatoosien tutkimus ja ihopatologille osoitetut muut ihon näytteet (Kela 13 eur)

Dermatologinen kysymyksenasettelu ihottumien (dermatoosit) ja ihon tulehdus- ja rakkulatautiin diagnostiikassa. Näytteet ohjataan dermatopatologiaan perehtyneelle patologille tutkittavaksi. Vastausaika 4-10 vrk. Nimikettä voidaan erityistilanteissa käyttää myös ohjattaessa ihon kasvaimia dermatopatologille.

Huom! Dermatopatologille tulisi ohjata ensisijaisesti dermatoosit ja kasvaintutkimuksia vain erityistilanteissa. Ihon kasvaintautien tai niiden esiasteiden diagnostiikassa käytetään ensisijaisesti tutkimusnimikkeitä TsPAD-1 tai PAD-3 tai PAD-4 niiden laajuuden mukaan. Kaikki iholta poistetut kasvaimet suositellaan tutkittavaksi histologisesti. Dermatopatologilla on sekä ihotautien- että patologian spesialiteetti.

4047-Sk-PAD-IF

Ihon immunofluoresenssi tutkimus. Alihankittava tutkimus. (Kela 26 eur)

Suorituspaikka: Fimlab- laboratoriot, Akkreditoitu laboratorio.

Näyte lähetetään normaaliin tapaan Vita Laboratorioihin. Näytemateriaali toimitetaan Vitin toimesta eteenpäin alihankintapaikkaan. Vastaus toimitetaan asiakkaalle kunkin asiakkaan normaalien käytäntöjen mukaisesti.

Huom! Tutkimusta varten tulee tilata etukäteen Michelin- putkia, joissa näyte säilyy tutkimuskelpoisena ennen käsittelyä. Näyte tulee aina toimittaa mahdollisimman nopeasti laboratorioon

6413 SkPADNerv

Ihohermotutkimus. Alihankittava tutkimus

Suorituspaikka Fimlab-laboratoriot, Akkreditoitu laboratorio

Näyte: ihobiopsia, josta VITA-laboratoriossa valmistetaan tavanomainen kudosblokki, joka lähetetään Fimlabiin immunohistokemiallisiin värjäyksiin. Vastaus toimitetaan asiakkaalle kunkin asiakkaan normaalien käytäntöjen mukaisesti.

4050 Pt-Konsul

Konsultaatiotutkimus valmiista materiaalista (Kela korvaus 0 eur)

Uudelleenarviota vaativat tapaukset. Näytesarjojen arviointi tai tulkintavaikeudet muualla otetuista näytteistä tai Vita Laboratorioissa aiemmin vastatun näytteen uudelleentulkinta tai eri aikoina tutkittujen näytteiden vertaaminen toisiinsa. Ensisijaisesti valmiiksi työstettyä materiaalia ilman laboratorioteknistä suoritusta. Värjätyt näytelasit, värjäämättömät leikkeet lasella tai muu tulkittava materiaali sekä myös parafiiniblokkit tulisi lähettää, blokki on hyvä toimittaa varalle mahdollisesti tarvittavia erikoisvärjäyksiä varten. Näytemateriaali palautetaan.

4191-Ts-PAD-IH

Immunohistokemiallinen tutkimus (Kela 18 eur), Osittain alihankittu.

Toisinaan kasvaintaudeissa tarkka diagnoosi vaatii kasvainsolukon antigeeniekspression selvittämistä. Tällöin immunohistokemiallisesti suoritettavat lisävärjäykset usein auttavat pääsemään spesifiin diagnoosiin ja siten oikeaan hoitoon. Tavallisin käyttökohde on pahanlaatuisten kasvainten tyyppitys. **Tutkimukselle ei tarvita erillistä lähetettä.** Tutkimus tehdään alkuperäisestä näyteblokista. Immunohistokemian tulos liitetään alkuperäiseen vastaukseen lisälausuntona. Valtaosin tutkimukset tehdään Bita Laboratorioissa omatuotantona. Harvinaisemmat vasta-ainetutkimukset tehdään Seinäjoen keskussairaalassa alihankintana.

4721-Ts-HER2-ISH

HER2 onkogeeni ISH tutkimus (Kela 42 eur), alihankittava

Rintasyöpänäytteestä tehtävä onkgeenitutkimus, joka alihankitaan Etelä-Pohjanmaan keskussairaalaan. Malignin diagnoosin jälkeen edustava näyte toimitetaan Seinäjoelle lisätutkimukseen laboratorion.

Kudosnäytteet tiivistelmä, yleisimmät nimikkeet

4054	PAD-1 (1 lähete)	1 ihotuumori < 2 cm = 1 lähete (yksi luomi / yksi dermatofibrooma/ yksi verruka) 1-3 pientä biopsiaa (virtсарakko, bronkus, laaja ihokasvain, jonka reunoja kartoitetaan) cx-polyyyppi nenäpolyyyppi siemenjohdin oikea + vasen
6389	PADEndo	Kohdun limakalvon histologinen materiaali UUSI NIMIKE
6388	PADKolp	Kolposkopianäytteiden histologinen tutkimus: cx kaave ja biopsiat UUSI NIMIKE (korvaa käytännössä PAD-2)
4055	PAD-2 (1 lähete)	4-6 eriteltyä biopsiaa (ei ihon kasvaimia); esim virtсарakosta
4056	6 PAD-3 (1 lähete)	UUDISTETTU: Kaikki 2 cm tai suuremmat ihoresekaatit Lankamerkattu ihoresekaatti aina Arpiresektiot malignin ihokasvaimen jälkeen, kun tutkitaan resektiopinnat Umpilisäke, sappirakko, nielurisa, munasarja, iso lipooma (ei maligniteettiepäilyä) Eturauhasen höyläslastut Imusolmuke, jossa EI OLE epäilyä lymfoomasta
4194	PAD-4 (1 lähete)	IHON pahanlaatuisten kasvainten resekaatit/lisäresekaatit Yksi hyvänlaatuinen rintaresekaatti: esim. fibroadenooma. Myös miehen rinnasta. Hyvänlaatuinen suoliresekaatti: esim. divertikkelit Konisaatti AINA Kilpirauhasen osapoisto/kokonaispoisto, hyvänlaatuinen Hyvänlaatuinen kohtu + sivuelimet Kaikki luunäytteet: vaativat aina eriskoiskäsittelyn ja siksi työläitä Kainaloevakuaatiopreparaatti
12654	PAD-5 (1 lähete)	Pahanalaatuiset laajat resekaatit, ei elinspesifi
4043	PADGast (1 lähete)	Gastroskopiabiopsia
4764	PADColo (1 lähete)	Kolonoskopiabiopsiat
4763	PADPros (1 lähete)	Eturauhasen biopsiat. Max 6 purkkia = PADPros x 1 (12 purkkia = 2 x PADPros)
6144	PADBrea	Rinnan paksuneulabiopsiat (oikea ja vasen AINA eri läheteille)
6274	PAD-PNB	Paksuneulabiopsian histologinen tutkimus muualta kuin rinnasta otetut biopsiat.
4184	PADIhot	Näyte ihopatologille. Lähinnä ihosairauksien biopsianäyte. 1-3 samaan ongelmaan liittyvää biopsiaa samalle läheteelle
12616	Ts-PAD Dent	Suupatologinen tutkimus